

بررسی وضعیت مصرف آجیل‌های درختی توسط شبکه اطلاعات کشاورزی جهانی (GAIN)

افزایش محبوبیت پسته در بازار ژاپن

مترجم:
زهرا احمدی‌پور

گزارش «بازار مغزجات درختی در ژاپن» توسط دفتر تجارت کشاورزی ژاپن(ATO) در تاریخ ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۱ منتشر شده‌است که حاوی نتایج تحقیقاتی در مورد مصرف مغزجات درختی در این کشور است. این تحقیق توسط شبکه اطلاعات کشاورزی جهانی (GAIN) مستقر در وزارت کشاورزی آمریکا (USDA) انجام شده‌است. در ادامه گزیده مفصلی از این گزارش خدمت شما مخاطب گرامی ماهنامه دنیای پسته ارائه می‌شود.

آمریکا پیشتاز بازار ژاپن

این گزارش بیانگر تقاضای بالای مصرف‌کنندگان ژاپنی برای مغزجات درختی تولید شده در ایالات متحده آمریکا است که ناشی از رواج فرهنگ سالم‌خوری در میان این مصرف‌کنندگان است. طبق این گزارش در سال ۲۰۲۱ میلادی (زمستان ۱۳۹۹ تا زمستان ۱۴۰۰)، ارزش واردات مغزجات به ژاپن بالغ بر ۴۹۱ میلیون دلار بوده که تقریباً ۷۸ درصد آن-معادل تقریباً ۳۸۴ میلیون دلار- از مبدأ ایالات متحده آمریکا بوده‌است. بخش‌های اصلی بازار ژاپن برای مصرف مغزجات درختی وارداتی از ایالات متحده، صنعت نان و شیرینی و خرده‌فروشی‌ها به ارزش مجموعاً ۲۱۵ میلیون دلار بوده‌اند و از بین این مغزجات، بادام و گردو تقریباً به‌طور انحصاری توسط ایالات متحده تأمین شده‌است.

سابقه تاریخی تولید و مصرف آجیل درختی در ژاپن

سابقاً گردو و بلوط در ژاپن به‌صورت وحشی یا در مقیاس

بسیار کم برای مصرف محلی کشت می‌شد. به‌جز تولید بسیار محدود گردو (تقریباً ۱۸۰ تن در سال)، ژاپن هیچ نوع مغزجات دیگری تولید نمی‌کند. در نتیجه، مصرف‌کنندگان محصولات آجیلی به‌شدت وابسته به واردات این محصولات از سایر کشورها هستند. بازار مغزجات ژاپن بسیار محدود اما باثبات است؛ از دهه ۱۹۵۰ که ژاپن شروع به واردات مغزجات کرد، محصولاتی مثل بادام و آجیل‌های مخلوط به‌عنوان میان وعده در کنار نوشیدنی‌های الکلی و یا به‌عنوان مواد افزودنی در صنایع تهیه شیرینی و شکلات مورد مصرف قرار گرفته‌اند.

نمودار ۱ نشان می‌دهد که در طول ده سال گذشته، مصرف بادام و گردو در ژاپن به‌تدریج افزایش یافته است. میزان واردات بادام به ۴۲ هزار و ۴۸۹ تن و واردات گردو به ۲۲ هزار و ۵۲۷

تن در سال ۲۰۲۱ رسیده‌است. حجم واردات پسته به ژاپن در ده سال اخیر ثابت بوده، اما طی یکی دو سال گذشته به میزان کمی افزایش داشته‌است.

سهم مصرف مغزجات درختی در صنعت نان و شیرینی ۵۵ درصد و در بخش خرده فروشی ۳۳ درصد است. مغزهای گردو، بادام و پسته به صورت‌های مختلف بیشترین کاربرد را در صنعت نان و شیرینی ژاپن داشته‌اند:

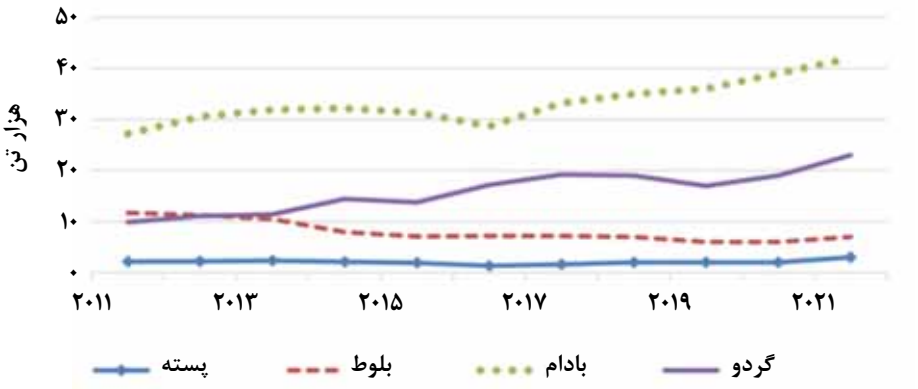
- **گردو** ۱) تکه‌های متوسط مغز به رنگ روشن و به‌صورت خام ۲) مغز گردوی خرد شده به رنگ روشن و به‌صورت خام یا برشته؛
- **بادام** ۱) پودر مغز بادام پوست شده ۲) مغز کامل ۳) خرد شدهٔ برشته ۴) خلال مغز بادام؛
- **پسته** ۱) خشک در پوست ۲) مغز خام ۳) کره پرالین که با مخلوط کردن پستهٔ برشته شده در شکر کاراملی تبدیل به کره می‌شود ۴) خلال مغز پسته (برای تزیین شیرینی، دسر و شکلات)؛

در صنعت نان و شیرینی ژاپن، گردو پرمصرف‌ترین آجیل درختی مصرفی برای پخت انواع نان و شیرینی‌های ژاپنی است. در بخش خرده فروشی، مغزجات درختی در بسته‌بندی‌های ۴۰ تا ۵۵ گرمی یا بسته‌بندی‌های ۱۰۰ گرمی در قفسه‌های فروشگاه‌ها و سوپرمارکت‌ها عرضه می‌شود. بسته‌های ۲۰۰ یا ۵۰۰ گرمی نیز در آجیل فروشی‌ها و به‌صورت فروش اینترنتی طرفدار دارد. در قفسه‌های خرده‌فروشی‌ها، مغزجات درختی به‌صورت مواد افزودنی برای استفاده در نان و شیرینی و همچنین به‌صورت تنقلات آجیلی عرضه می‌شوند. مصرف آجیل مخلوط شورشده به‌عنوان میان وعده یا همراه با نوشیدنی‌های الکلی از روش‌های سنتی مصرف بوده و هنوز هم

بین مصرف‌کنندگان محبوب است. با افزایش اطلاع‌رسانی‌ها در مورد مزایای مغزجات برای سلامتی و با توجه به تنوع مصارف هر کدام از محصولات مختلف، مصرف مغزجات درختی بدون نمک در بین جامعه مصرف‌کنندگان ژاپنی روند رو به رشدی طی می‌کند. در این کشور آنقدری که اسنک‌بار غلات در بین مصرف‌کنندگان طرفدار دارد، مصرف آجیل و خشکبار طرفدار ندارد.

در دسته آجیل‌ها و مغزجات بخش خرده‌فروشی، آجیل‌های مخلوط، بادام زمینی و سپس بلوط به ترتیب بهترین فروش را دارند. در سال‌های اخیر، مصرف‌کننده ژاپنی نسبت به حفظ سلامتی حساس و آگاه‌تر شده و در زمینه فواید آجیل‌های مغذی مثل بادام و گردو آموزش‌های بیشتری دریافت کرده‌است. تبلیغات بازاریابی و ترویج مزایای سلامتی و زیبایی که توسط کانال‌های تلویزیونی بزرگ و همچنین اینترنت و رسانه‌های مجازی انجام می‌شود، نقش به‌سزایی در مصرف مغزجات داشته‌اند. استفاده از کلمات کلیدی مرتبط با سلامتی مصرف‌کننده مانند: امگا ۳، آنتی اکسیدان، ویتامین E، ویتامین B، مواد معدنی، ضد پیری، کاهش دهنده کلسترول، رگ‌های خونی سالم، مغز سالم، پوست سالم و غیره در تبلیغ مغزجات و محصولات آجیلی در بین مصرف‌کنندگان ژاپنی بسیار مؤثر بوده‌است.

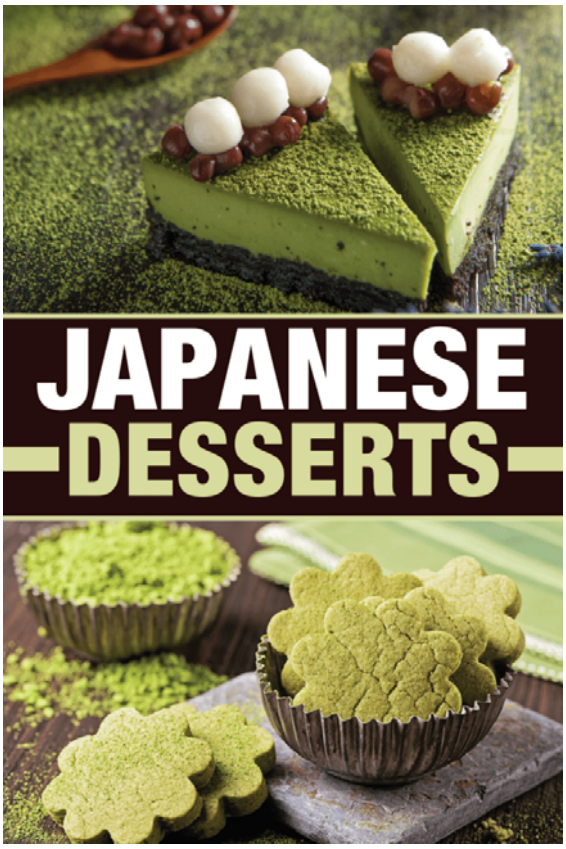

نمودار ۱- روند واردات مغزجات درختی به ژاپن

در دوران اوج همه‌گیری بیماری کووید در سال ۲۰۲۰-۲۰۲۱، فروش آجیل و خشکبار در بخش خرده‌فروشی به‌دلیل تغییرات الگوی غذایی مصرف‌کننده، فزونی یافت؛ در دوران کووید رفتن به رستوران‌ها جای خود را به غذا خوردن در خانه داد. در برخی موارد فروشنده‌ها حدود ۱۲۰ تا ۱۳۰ درصد افزایش فروش و ۱۰ درصد گسترش فضای قفسه‌های نگهداری محصولات آجیلی را اعلام کردند. دورکاری و در خانه ماندنِ مصرف‌کنندگان عامل مهمی در افزایش مصرف تنقلات و "میان وعده های سالم" از جمله مغزجات، خشکبار و چیپس سبزیجات در ژاپن بود.

مصرف پسته در ژاپن

در ژاپن کاربرد مغز پسته اغلب به‌عنوان ماده افزودنی در تولید سایر محصولات پرطرفدار است. تولیدکنندگان صنعت تنقلات و شیرینی با استفاده از مغزجاتی از جمله پسته اقدام به تولید محصولات جدیدی کرده‌اند. به‌طور مثال، دو تولیدکننده اصلی این صنعت به نام‌های موریناگا (Morinaga) و تیرول (Tirol)، بستنی پسته و شکلات پسته را به‌عنوان محصولات جدید به بازار معرفی کردند. بعضی ازفروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای مانند: ۷-۱۱ (7-Eleven) و فامیلی مارت (Family Mart) نیز دسرهای پسته‌ای می فروشند که در کافی شاپ‌ها و دیگر فروشگاه‌های خاص فروخته می‌شوند. علاوه بر این، یکی از فروشگاه‌های زنجیره‌ای بزرگ به نام کالدی (KALDI) فروش گسترده پسته را به‌تازگی آغاز کرده‌است.

اخیراً در نزدیکی ایستگاه قطار توکیو یک مغازه پسته فروشی به نام پیستا اَند توکیو (Pista and Tokyo) افتتاح شده که میزان استقبال و خرید از آن بیانگر محبوبیت زیادی است که پسته در بین مصرف‌کنندگان ژاپنی به‌دست آورده‌است. حجم واردات پسته از ایالات متحده معمولاً ثابت بوده اما در دو سال اخیر تدریجاً افزایش یافته‌است. آمار واردات نشان می‌دهد از دسامبر ۲۰۲۰ تا نوامبر ۲۰۲۱، واردات پسته نسبت به سال قبل ۱۴۶ درصد افزایش داشته‌است. تقریباً ۹۳ درصد از کل واردات پسته به ژاپن در سال ۲۰۲۰ سهم آمریکا بوده و مابقی سهم ایران و ایتالیا بوده‌است.

واردات مغزجات درختی

باتوجه به اینکه هر کدام از آجیل‌های درختی در یک شرایط آب و هوایی و خاک خاص کشت و در نتیجه تولید انبوه می‌شوند، واردات آجیل و مغزجات به صادرکننده‌های انحصاری و محدود وابسته است. این وابستگی می‌تواند باعث بی‌ثباتی عرضه و قیمت شود. بنابراین، واردکنندگان ژاپنی به‌دنبال تعداد بیشتری از تأمین‌کنندگان بالقوه آجیل جهت برآورده کردن تقاضای بازار هستند. در دسامبر ۲۰۱۹ یک توافقنامه تجاری بین ایالات متحده و ژاپن (USJTA) منعقد و در ۱ ژانویه ۲۰۲۰ لازم الاجرا شد. اکنون در سال سوم پس از اجرای این توافقنامه، نزدیک به ۹۰ درصد محصولات غذایی و کشاورزی وارداتی به ژاپن از ایالات متحده بدون تعرفه گمرکی یا با تعرفه ترجیحی وارد شده‌اند.

واردکنندگان، فرآوری‌کنندگان و توزیع کنندگان عمده آجیل درختی در ژاپن

ژاپن یک بازار بسیار رقابتی در صنایع غذایی و آشامیدنی است و خریداران دائماً با درخواست‌های تشکیل جلسات تجاری از طرف فروشندگان روبه‌رو هستند. اما عمدتاً تمایلی به پاسخ به «تماس‌های بدون هماهنگی» یا «درخواست ملاقات‌های تجاری از طرف شرکت‌ها» ندارند. در عوض، ترجیح می‌دهند محصولات جدید را در نمایشگاه‌های تجاری بزرگ، خاص و هدفمند، به‌طوری‌که تنوع

مصارف پسته در ژاپن

۱. خشک در پوست
۲. مغز خام
۳. کره پرالین که با مخلوط کردن پستهٔ برشته شده در شکر کاراملی تبدیل به کره می‌شود
۴. خلال مغز پسته (برای تزیین شیرینی، دسر و شکلات)

محصولات را به یکباره و یکجا ببینند، بررسی کنند. بنابراین، بهترین راه برای یافتن خریداران ژاپنی، شرکت در نمایشگاه‌های تجاری مرتبط با صنایع غذایی در ژاپن است.

غرفه‌های ایالات متحده در نمایشگاه‌های تجاری ژاپن مانند: نمایشگاه تجاری سوپرمارکت‌ها (Supermarket Trade Show) و فودِکس (Foodex) سالانه برگزار می‌شود و از بسیاری از خریداران ژاپنی دعوت می‌شود تا برای ملاقات با واردکنندگان از غرفه ایالات متحده بازدید کنند.

در پایان گزارش، نام و زمان برگزاری تعدادی از نمایشگاه‌های بزرگ تجاری ژاپن در صنایع غذایی و آدرس در وبسایت انجمن مغزجات درختی ژاپن به آدرس (www.jna-nut.org) جهت بهره‌برداری علاقه‌مندان ارائه شده‌است:

- Foodex در شهر توکیو ژاپن، تاریخ برگزاری: ۷ تا ۱۰ مارچ ۲۰۲۲
- Fabex در شهر اوزاکا ژاپن، تاریخ برگزاری: ۷ تا ۹ سپتامبر ۲۰۲۲
- Supermarket Trade Show در شهر چیبای ژاپن، تاریخ برگزاری: ۱۵ تا ۱۷ فوریه ۲۰۲۳

انجمن مغزجات درختی ژاپن

لیست و اطلاعات تماس عمده فروشان، فرآوری‌کنندگان و شرکت‌های تجاری ژاپن نیز در وبسایت انجمن مغزجات درختی ژاپن قابل دسترسی است.

۴۹۱
میلیون دلار
ارزش واردات مغزجات به ژاپن در سال ۲۰۲۱

۱۴۶
درصد
افزایش واردات پسته ژاپن در سال ۲۰۲۱

۷۸
درصد
سهم آمریکا از واردات پسته ژاپن

۲۲
درصد
سهم ایران و ایتالیا از واردات پسته ژاپن